

S.A.II - 2019
ଶିକ୍ଷକ-6
ପାଠ୍ୟ-ପୁସ୍ତକ

୧-୫୩

୧୫୧୧. ①

୨୩୩

୧/୫

Part - A

୨୩୩

1	A	21	C
2	B	22	A
3	C	23	B
4	C	24	C
5	A	25	A
6	B	26	A
7	C	27	B
8	A	28	C
9	B	29	A
10	C	30	B
11	B	31	C
12	C	32	C
13	C	33	A
14	A	34	B
15	B	35	C
16	C	36	A
17	A	37	C
18	C	38	A
19	C	39	B
20	A	40	B

- પ્રશ્ન-1 કોઈપણ છ પ્રશ્નોના જવાબ લખો. [12]
- 1 વેદ સાહેબ હેડ ઓફિસના મેનેજર હતા. લગ્ન પહેલાં તેમણે ઘણા પત્રો લેખની પત્નીને લખ્યા હતા. પત્રમાં લખાણ એટલું ખરાબ કે અક્ષરો લિલકુલ વાંચી શકાય નહિ. લખાણ લખી રહ્યા પછી વેદસાહેબ પણ ને વાંચી શકતા નહોતા. લેખની પત્ની પણ લેખના પત્રો ઉઠેલી શકતી નહોતી. લેખકને લેખણે પોતાની ઓફિસમાં નોકરી આપી. વેદસાહેબ ઘણાં સ્વભાવના હતા.
 - 2 લાલક સિંહવાણને ગોદમાં ઉઠાવી નાની પગલી બરતો માતા તરફ જઈ રહ્યો હતો. થોડે દૂર સિંહણ પોતાનાં બચ્ચાને મેળવવા માડ નાંખી ને તરફ આવી રહી હતી. આ દૃશ્ય મેઈ - - -
 - 3 કચ્છમાં લે રણ- નાનું અને મોટું. આ રણની વિશેષતા એ છે કે રણનાં લકાણો નથી. ક્યાંય રેતી જોવા મળે નહિ. આઠ મહિના દરિયાનું પાણી હોય અને ચાર મહિના રણ શુકાયેલું હોય છે.
 - 4 ધવલે બોલપેનથી લખવાના આ ફાયદા લતાયા - નહિ આણી બોલવાની પિંતા નહિ સહી લરવાની માથાકૂટ અને હાથ ગંદા ન થાય. રીફિલ ખલાસ થાય, એટલે બદલી કાઢવાની.
 - 5 મીનીને કાલુલી સાથે વાતો કરવાનું ગમતું હતું. ને કાલુલીના ખોલામાં બેસી જતી. ને કાલુલી તેને વાતો કહેતો: મીની કાલુલીને પણ વિચિત્ર પ્રશ્નો પૂછતી. કાલુલી જરાય વિષયવા વગર હસીને મીનીને ઉત્તર આપતો.
 - 6 આશ્રમમાં વિદ્યાર્થીઓ ખેતરમાં કામ કરે, કોઈ રસોડે કામ કરે, કોઈ વૃક્ષો ઉછેરવાનું કામ કરે, કોઈ દાબ કાપી લાવી સેમોંથી આસન લનાવતાં શીખે. કોઈ પાદડાંનાં પતરાણાં અને પડિયા લનાવે, કોઈ સૂતર કાંતે, કાપડ વણતાં શીખે, ફૂવામાંથી પાણી કાઢે, કામ કરતાં-કરતાં વસ્તુઓની બજાકારી મને અને કામમાં કુરાણ પણ થવાય. આશ્રમનું • કુવનનું સૂત્ર હતું: કામ કરતાં બચ્ચો, અને કામ શીખતાં બચ્ચો.
 - 7 દલિત લાલકો મારે મજબુદારે શાખાપ્રવેશ, બસમાં બેસવા દેવા મારેનો સત્યાગ્રહ, મંદિર પ્રવેશ, શિક્ષિતોને રકાબારી મુખ્ય

પ્રશ્ન-૨

કોઈપણ ચાર પ્રશ્નોનો જવાબ લખો.

[૬]

[૬]

- 1 ગીતમાં મોતીડાં શબ્દ ડુંડાંમાં સહવા અનાજના દાણા માટે વપરાયો છે. કારણ કે ખેતરમાં ઊભેલા મોલ પર પ્રકાશ પડતાં ડુંડાં ચમકી ઊઠે છે.
- 2 ધનુષ્ય ઉપાડવા માટે રાવણ ગ્રે કરવા લાગ્યો, પરંતુ ત્યંલક હાલ્યું નહિ, આંખી લાલ થઈ ગઈ, પરસેવો વધી ગયો, સ્વાસ ચડી ગયો. ફરીથી બળ કરીને ધનુષ્ય ઊભું કરવા ગયો ત્યાં હાથમાંથી ધનુષ્ય છટક્યું. તે જમીન ઉપર પડી ગયો અને ત્યંલક તેની ઉપર પડ્યું. તે બારથી દબાઈ ગયો. મુખમાંથી લોહી નીકળવા માંડ્યું.
- 3 મિત્રતા એ પવિત્ર ઝરણું છે. મિત્રતા રાખવાથી મનમાં આનંદ અને હૃદયમાં ઉલ્લાસ અનુભવાય છે. તેથી -
- 4 બાલકોને ઘરથી દૂર આંખલાવાડિયે રમવાની મંજૂરી આપે છે. વધી, ત્યાં વડીલો કે બીજા કોઈ સલાહ કે સૂચનાઓ આપનાર નથી. મુક્ત મન આખો દિવસ રમવા મર્મ તેની -
- 5 ગામડામાં હસિનાં ગીતો ગવાય છે, નદીઓમાં ધીમા-મીઠાં ગીર વહી છે, ગામડાનાં લોકો સૌના સુખે સુખી અને દુઃખમાં એકબીજાની સાથે છે. વધા સાથે મળી ધરતી ખેડે, ધંધા વગરનું કોઈ નથી, ઘેર ઘેર ઘંટીઓ ગાજે છે, રેડિયો ચાલવાથી મીઠાં સહકાર ગુંજે છે, કાપડ વણવાની સાલ ખટક ખટક સાલે છે, ઊંચનીચના લેહેબાવ નથી, મનોકામના પૂરી કરવાની કામધેનુ ગાય છે, દાન લઈ ખેડવાર બળદો છે, લોકોમાં પગલાંઈ ધરતી ધૂંકે છે, એકબીજા સામે કુશો તો આંખોમાંથી અમૂલ છલકાય છે, સંત વિનોબાની વાણી અહીં પહોંચી છે, ગાંધી બાપુનો જ્ય જ્યકાર થાય છે.

પ્રશ્ન-

પ્રશ્ન-૩ [૬] ગદ્યખંડનો આધારે પ્રશ્નોનો જવાબ.

[૩]

- 1 ચંડિત ક્યાહરલાલનો જન્મ અલાહાબાદમાં થયો હતો.
- 2 તેમના માતાનું નામ સ્વરૂપરાણી અને પિતાનું નામ મોતીલાલ નહીં હતાં.
- 3 ક્યાહરલાલને અભ્યાસ માટે ઈંગ્લેન્ડ મોકલવાનો આલ્યા.

કા) મારે

કા) કાલુલી

1 કાલુલી :- કાલુલી અફઘાનિસ્તાન દેશથી ભારતમાં લેપાર કરવા આવ્યા હતા. તે લાંબે ખલે કોથલા કરાવી બદામ-પિસ્તા ને કાકુ વગેરે શૂકો મેલો લેયતો હતો. પંડિતની દીકરી મીની સાથે અને પુત્રી સમાન રબીદ હતો. મીનીને તે મફતમાં કાકુ-બદામ વગેરે આપતો હતો. સૌના હાથે સોફાર પૂન થઈ જવાથી તેને સિયાઈ જૈલમાં લઈ ગયા. તેને સાત વરસની જૈલ થઈ. તે જ્યારે જૈલમાંથી છૂટીને આવ્યો ત્યારે મીનીના લગ્ન થઈ રહ્યા હતા. કાલુલીએ મીનીને આશીર્વાદ આપ્યા કે 'બેટા, સુખી થજે.'

2 માધવપુરનું વહાનિ :- માધવપુર સૌરાષ્ટ્રના આમરકાંઠાનું વૃંદાવન છે. અહીં અહીંએ સદીએ સંતો આવ્યા છે. અહીંએ જૂના કાંડ છે. સાંબલી, રાચણ અને માળિયેરીનાં અનેક કાંડ છે. અહીં રુક્મિણી-ક્રીષ્ણનાં લગ્ન દર વર્ષે ઉજવાય છે. ભવનાથ અને તરણોતરની જૈમ અહીંનો મેળો મહાનો છે. બાદર, સોઠવ અને મધવંતી નદીઓ અહીં સમુદ્રને મળે છે. દરિયાકિનારો વિશાળ અને ઊંચો છે. ઘણા પ્રવાસીઓ શોરવાડ કરતાં માધવપુરના દરિયાકિનારને વૃદ્ધુ પસંદ કરે છે. અહીંનાં સૂર્યોદય અને સૂર્યાસ્ત શ્રેષ્ઠ મુન્દ થઈ જાય છે.

[ક] વાક્યો કોણા લોલે છે અને કોને કહી છે ?

- 1 લેદસાઈલ - લેખકને કહી છે.
- 2 સૌમનાથ - રીવતીને કહી છે.
- 3 સૌનલ - હાઈકને કહી છે.

પ્રશ્ન-૬ [બ] યત્ન લેખન કરો.

[૬૪]

ધ્યાનમાં રાખવાના મુદ્દા -

→ સરનામું ૪, વિષયવસ્તુ, ભાષાશૈલી, મોડેલ, - -

[બ] એક ક્ષય વિષય પર નિર્લેધ લખો.

[૬૫]

→ પ્રસ્તાવના - વિષય વસ્તુ - મોડેલ - મહત્વ -

વિશેષતા - ઉપસંહાર.

કચ્છરવા કવ્યા વિદ્યાલય